

Daňové zvýhodnění v roce 2015

Zákonem č. 267/2014 Sb., byl novelizován zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále též: ZDP). Mění se výše daňového zvýhodnění a pravidla pro jeho poskytování „podle počtu dětí“ ve společně hospodařící domácnosti. V souvislosti s těmito novými pravidly musí zaměstnanci, kteří si chtějí v roce 2015 uplatnit daňové zvýhodnění u zaměstnavatele, podepsat nový tiskopis „Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“ - vzor č. 24 (dále jen: Prohlášení k dani), ve kterém jsou doplněny nové povinné údaje o vyživovaných dětech. Rozšiřují se i údaje o vyživovaných dětech, které je nutno doložit od zaměstnavatele druhého z poplatníků. Pro tyto účely byl zveřejněn nový tiskopis „Potvrzení zaměstnavatele druhého z poplatníků pro uplatnění nároku na daňové zvýhodnění“- MFin 5556, vzor č. 1.

V roce 2015 má nově poplatník nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě v závislosti na počtu dětí žijících s ním ve společně hospodařící domácnosti na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor (dále jen: daňové zvýhodnění), ve výši:

- 13 404 Kč ročně na jedno dítě, (měsíčně 1 117 Kč)
- 15 804 Kč ročně na druhé dítě, (měsíčně 1 317 Kč) a
- 17 004 Kč ročně na třetí a každé další dítě (měsíčně 1 417 Kč).

V ust. § 35c odst. 1 ZDP je dále nově stanoveno, že je-li v jedné společně hospodařící domácnosti vyživováno více dětí, posuzují se pro účely tohoto ustanovení vždy dohromady.

Výše daňového zvýhodnění na vyživované dítě (děti) ve formě maximálního ročního daňového bonusu v částce 60 300 Kč zůstává nezměněna. Nadále také platí, že daňové zvýhodnění na vyživované dítě s průkazem ZTP/P se zvyšuje na dvojnásobek.

V roce 2015 i nadále platí že:

- daňový bonus náleží, pokud poplatník má příjem alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy, tj. v roce 2015 částku 55 200 Kč (6x 9 200 Kč) a pokud výše daňového bonusu činí alespoň 100 Kč ročně (maximálně do výše 60 300 Kč),
- měsíční daňový bonus náleží, pokud úhrn měsíčních příjmů ze závislé činnosti u poplatníka dosáhne alespoň polovinu minimální mzdy, tj. v roce 2015 částku 4 600 Kč a pokud výše měsíčního daňového bonusu činí alespoň 50 Kč měsíčně (maximálně do výše 5 025 Kč),
- pro stanovení daňového zvýhodnění je možné posuzovat dohromady pouze děti, které lze podle ust. § 35c odst. 6 ZDP považovat za vyživované poplatníkem,
- z hlediska nároku na daňové zvýhodnění je rozhodující stav na počátku měsíce a že daňové zvýhodnění lze uplatnit již v kalendářním měsíci, ve kterém se dítě narodilo, nebo ve kterém tomuto dítěti soustavná příprava na budoucí povolání, anebo ve kterém bylo dítě osvojeno nebo převzato do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

Podmínky pro uplatnění daňového zvýhodnění u zaměstnavatele

Podmínky, za kterých může poplatník s příjmy ze závislé činnosti (zaměstnanec) uplatnit daňové zvýhodnění u zaměstnavatele jsou stanoveny v § 38k odst. 4 ZDP. Plátce daně přihlédne při výpočtu zálohy na daň k měsíčnímu daňovému zvýhodnění, jen podepíše-li

poplatník do 30 dnů po vstupu do zaměstnání a každoročně nejpozději do 15. února na příslušné zdaňovací období Prohlášení k dani o tom,

1. jaký je počet dětí vyživovaných v rámci jeho společně hospodařící domácnosti (uvede pouze ty děti, které jsou jím vyživované podle § 35c odst. 6 ZDP, ne tedy např. děti družky z předchozího vztahu, které nejsou pro tohoto poplatníka považovány za vyživované),

2. jaké skutečnosti jsou u něho dány pro přiznání daňového zvýhodnění na vyživované dítě (děti),

3. zda uplatňuje daňové zvýhodnění na konkrétní dítě (děti) ve výši náležející podle § 35c odst. 1 ZDP „na jedno dítě“, nebo ve výši stanovené „na druhé dítě“, nebo ve výši stanovené na „třetí a každé další“ vyživované dítě,

4. zda v rámci téže společně hospodařící domácnosti uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované děti i jiná osoba (a také v jaké výši je uplatňuje - viz § 38l odst. 3 písm. c) ZDP),

5. kdy a jak se případně změnil rozhodné skutečnosti pro přiznání daňového zvýhodnění,

6. jedná-li se o zletilé studující dítě, jako doposud, že nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně,

7. jako dříve, že současně za stejné zdaňovací období ani za stejný kalendářní měsíc zdaňovacího období neuplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované dítě u jiného plátce daně (písm. d), a

8. že daňové zvýhodnění na to samé vyživované dítě za stejné zdaňovací období ani za stejný kalendářní měsíc zdaňovacího období neuplatňuje jiná osoba.

Dojde-li ke změně rozhodných skutečností, nadále platí, že poplatník je povinen svému zaměstnavateli změnu neprodleně písemně oznámit do konce kalendářního měsíce, ve kterém k takové změně došlo.

Daňové zvýhodnění za nových podmínek lze uplatnit u zaměstnavatele poprvé při zúčtování mezd za kalendářní měsíc leden 2015. Za tímto účelem musí každý poplatník:

a) pro rok 2015 (prakticky nejpozději do konce ledna) podepsat nový vzor č. 24 tiskopisu Prohlášení k dani a na tomto novém vzoru tiskopisu uplatnit nárok na daňové zvýhodnění, a to dle pokynů v něm uvedených (musí zde uvést nejen, na které děti uplatňuje daňové zvýhodnění, ale také v jaké výši, resp. též na které vyživované dítě poplatník daňové zvýhodnění neuplatňuje, tzn. všechny děti jím vyživované ve společně hospodařící domácnosti), a

b) současně předložit zaměstnavateli Potvrzení od zaměstnavatele druhého z poplatníků pro uplatnění nároku na daňové zvýhodnění. Tiskopis 25 5556 MFin 5556 vzor č. 1 je k dispozici na internetových stránkách Finanční správy ČR (<http://www.financnisprava.cz/> v sekci *daňových tiskopisů*).

Pozn.: V případě, že druhý děti vyživující poplatník s příjmy ze závislé činnosti u svého zaměstnavatele Prohlášení k dani podepíše, ale žádné vyživované děti v něm neuvede, příp. takto nepodepíše, bude stačit „jednoduché“ Potvrzení, ve kterém jeho zaměstnavatel pouze uvede, že daňové zvýhodnění na žádné vyživované děti u něj tento poplatník neuplatňuje, příp. že u něj poplatník na dané zdaňovací období Prohlášení k dani nepodepsal. Takové potvrzení nemá předepsaný formulář.

Náležitosti Potvrzení zaměstnavatele druhého z poplatníků pro uplatnění nároku na daňové zvýhodnění

Jsou-li poplatníci vyživující dítě (děti) v rámci jedné společně hospodařící domácnosti oba zaměstnaní, podle § 38l odst. 3 písm. c) ZDP nárok na daňové zvýhodnění musí prokázat plátcí daně potvrzením od zaměstnavatele druhého z poplatníků, ve kterém zaměstnavatel uvede jméno, příjmení, rodné číslo dítěte, v jaké výši poplatník na toto dítě uplatňuje nárok na daňové zvýhodnění (resp. že ho neuplatňuje) a od kterého měsíce.

Potvrzení platí trvale do doby, než dojde ke změně rozhodných skutečností. Znovu musí toto potvrzení poplatníci předložit v případě, že dojde ke změně v počtu vyživovaných dětí, v důsledku kterého se bude měnit výše daňového zvýhodnění uplatňovaná na další dítě (děti).

Narození druhého dítěte v rodině

Narodí-li se poplatníkovi v průběhu roku druhé dítě a poplatník již daňové zvýhodnění ve výši stanovené „na jedno dítě“ u svého zaměstnavatele uplatňuje (a nechce v souvislosti s narozením dítěte změnu v uplatňování výše daňového zvýhodnění), pak na narozené dítě uplatní daňové zvýhodnění ve výši stanovené na „druhé dítě“ (resp. poměrné části ročního daňového zvýhodnění ve výši 15 804 Kč), tedy od měsíce narození do konce roku ve výši 1 317 Kč měsíčně. Tuto změnu vyznačí v Prohlášení k dani v části II. v tzv. „Změnové tabulce“.

Změna v počtu dětí v průběhu zdaňovacího období u poplatníků s příjmy ze závislé činnosti

Změní-li se v průběhu zdaňovacího období počet vyživovaných dětí ve společně hospodařící domácnosti a v důsledku toho také dojde ke změně ve výši daňového zvýhodnění náležejícího na ostatní děti, jsou poplatníci s příjmy ze závislé činnosti (zaměstnanci) povinni tuto změnu neprodleně (podle ust. § 38k odst. 8 ZDP do konce měsíce, kdy k takové změně dojde) písemně oznámit svému zaměstnavateli a taktéž vyznačit ve Změnové tabulce a upravit výše daňového zvýhodnění na další děti (popř. je možné uplatnit celý nárok jinak po dohodě s druhým poplatníkem). Konkrétně dojde-li v průběhu kalendářního roku ke změně v počtu dětí, na které náleží daňové zvýhodnění, ze dvou na jedno např. z důvodu, že dítě, na které náleží daňové zvýhodnění ve výši stanovené „na jedno dítě“, ukončí soustavnou přípravu na budoucí povolání, výše daňového zvýhodnění na vyživované dítě se bude měnit tak, že poplatník na další dítě, na které po první část kalendářního roku uplatňoval daňové zvýhodnění ve výši stanovené „na druhé dítě“ (tj. 1 317 Kč měsíčně), bude po další část kalendářního roku uplatňovat daňové zvýhodnění již jen ve výši stanovené „na jedno dítě“ (tj. 1 117 Kč měsíčně). Úhrnná výše ročního daňového zvýhodnění se pak na toto po celý rok vyživované dítě nebude rovnat ani jedné z ročních částek uvedených v ust. § 35c odst. 1 ZDP (tj. „na jedno dítě“ resp. „na druhé dítě“), ale bude v jejich rozpětí.

Daňové zvýhodnění u druha a družky

U druha a družky je nutné pro určení společně hospodařící domácnosti ve vztahu k uplatnění nároku na daňové zvýhodnění (zejména v průběhu roku u zaměstnavatele) posuzovat vždy společně hospodařící domácnost ve vztahu k vyživovaným dětem poplatníka (druha/družky). Při uplatnění nároku na daňové zvýhodnění se nejdříve vypořádají jejich „vlastní společné děti“ (které jsou vyživovanými u obou poplatníků). Až následně se uplatní nárok na děti, které lze ve společně hospodařící domácnosti podle ZDP považovat za vyživované pouze u jednoho

z poplatníků (druha/družky), neboť jsou vlastním (z dřívějšího vztahu) dítětem pouze u jednoho z nich.

Mají-li druh a družka např. dvě „společně vlastní“ děti, náleží na ně daňové zvýhodnění ve výši stanovené „na jedno dítě“ a ve výši stanovené „na druhé dítě“. Daňové zvýhodnění na tyto děti může uplatnit ve zdaňovacím období nebo v témže kalendářním měsíci pouze jeden z nich. Musí se dohodnout, který z nich daňové zvýhodnění na tyto děti uplatní, resp. zda si daňové zvýhodnění na tyto dvě děti rozdělí a také se musí nově dohodnout o tom, na které z nich uplatní daňové zvýhodnění ve výši stanovené „na jedno dítě“ a na které ve výši stanovené „na druhé dítě“.

V případě, že např. druh má v téže společně hospodařící domácnosti ještě z dřívějšího vztahu další dvě vyživované děti, posuzují se pak u něj dohromady nejen děti, které má společně s družkou ale i tyto jeho další dvě děti. Vzhledem k tomu, že na dvě s družkou společně děti mu náleží daňové zvýhodnění v tomto případě ve výši stanovené „na jedno dítě“ a ve výši „na druhé dítě“, na své další dvě děti si pak může uplatnit již jen daňové zvýhodnění ve výši stanovené „na třetí a každé další dítě“.

Daňové zvýhodnění na dítě svěřené do střídavé péče rodičů

Nelze vyloučit, že v případě dítěte svěřeného soudem do střídavé péče obou rodičů (u nichž neexistuje jedna společně hospodařící domácnost), bude na takové dítě uplatňováno daňové zvýhodnění po část roku jedním z rodičů a po druhou část roku druhým z rodičů s tím, že výše uplatňované částky daňového zvýhodnění na toto dítě nemusí být u obou rodičů stejná.

Bude tomu tak proto, že částka daňového zvýhodnění na to samé dítě se v těchto případech bude odvíjet od počtu vyživovaných dětí žijících ve společně hospodařící domácnosti u dvou různých poplatníků, kteří nevedou jednu společně hospodařící domácnost. Přitom jeden z těchto poplatníků (rodičů) může vyživovat ve své společně hospodařící domácnosti kromě dítěte, které má svěřeno do střídavé péče, ještě i další dítě vlastní, které má se současnou manželkou, apod.